

A Kúria a dr. Czegléd Csaba ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Lőrincz László ügyvéd által képviselt alperes ellen nem vagyoni kártérítés iránt a Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 8.M.179/2013. szám alatt megindított és másodfokon a Szombathelyi Törvényszék 8.Mf.20.218/2014/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Szombathelyi Törvényszék 8.Mf.20.218/2014/3. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.M.179/2013/25. számú ítéletét megváltoztatja, és a felperesnek fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét 50.000 (ötvenezer) forintra felemeli. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 20.000 (húszezer) forint és 5.400 (ötezer-négyszáz) forint áfa elsőfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 80.000 (nyolcvanezer) forint együttes első-, másodfokú, és felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ezt meghaladóan le nem rótt kereseti, fellebbezési, felülvizsgálati eljárási illeték és az első fokon felmerült szakértői díj az állam terhén marad.

I n d o k o l á s

A felperes keresete az alperesnél munkavégzés közben 2010. november 9-én bekövetkezett balesetével összefüggésben 650.000 forint, módosított keresete 100.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére irányult.

A Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság megismételt eljárásban hozott 8.M.179/2013/25. számú ítéletében kötelezte az alperest a felperes javára 10.000 forint kártérítés megfizetésére. Marasztalta a felperest az alperes 61.595 forint elsőfokú perköltségének összegében. Megállapította, hogy a feljegyzett első- és másodfokú eljárási illetéket, és az állam által előlegezett költséget az állam viseli. A meghaladó keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes tekercselőgép kezelő munkakörben 2010. november 9-én munkavégzés közben balesetet szenvedett. Ennek következtében a jobb kéz II. számú ujj körmének elvesztését, továbbá az ujjbegy felületes bőrhíányát szenvedte el, ennek tényleges gyógytartama 8 napon belüli volt. Sérülését előbb a munkahelyen, később a kórház szakambulanciáján látták el, és 2010. december 26-áig keresőképtelen volt. Az alperes a baleset üzemi jellegét határozattal elismerte.

A gyógyulást követően a balesettel összefüggésben a felperesnél pszichiátriai betegség nem alakult ki, mozgásszerveiben, korábban

sérült ujján funkciókiesés, mozgáskorlátozottság nem jelentkezett. A sérült ujjában időnként fájdalmat érez, aminek következtében a balesettel összefüggésben egészségkárosodása 1 %-ot meg nem haladó mértékű. Maradandó fogyatékoság, súlyos egészségromlás nem alakult ki, és az a jövőben sem várható. A balesettel érintett ujjának állapota lényeges hátrányt a felperes mindennapi életében nem okoz sem az otthoni tevékenységében, sem pedig a munkavégzésében. Funkciókárosodás nem igazolható, idegsérülés nem alakult ki.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelésével megállapította, hogy a felperest a baleset folytán nem vagyoni jellegű hátrány érte akkor, amikor a jobb keze II. ujjának körmét fájdalom jelentkezése mellett elveszítette, az ujjbegyen pedig felületes bőrhány keletkezett. Ezzel sérült a testi egészséghez fűződő alapjoga, továbbá a testi épséghez és egészséghez való személyhez fűződő joga. A felperes testi sérülése átmeneti jellegű volt, a balesettel összefüggésben 1 %-ot meg nem haladó egészségkárosodása keletkezett. A megismételt eljárásban beszerzett szakértői véleményt az elsőfokú bíróság aggálytalannak ítélte, ezért a szakértő meghallgatását indokolatlannak tartotta, az erre irányuló alperesi indítványt elutasította.

A nem vagyoni kártérítésre vonatkozó jogszabályi rendelkezések értelmezésével azt az álláspontot foglalta el, miszerint nincs olyan alkalmazandó jogi norma, amely a baleset idején a nem vagyoni kártérítés feltételeként a bekövetkezett nem vagyoni jellegű hátrány meghatározott mértékét, vagy meghatározott tartósságát követelte volna meg. Ebből következően az átmeneti jellegű nem vagyoni hátrány is megalapozza a nem vagyoni kártérítés iránti igényt. Mérlegelve a felperest ért hátrányokat 10.000 forint összegű nem vagyoni kártérítést talált azokkal arányban állónak.

Az elsőfokú bíróság a döntését az 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 174. § (1) bekezdésére, 177. § (2) bekezdésére, az 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 75. § (1) bekezdésére, 76. §-ára, 84. § (1) bekezdésére, 355. § (1) - (4) bekezdésére, és az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésére alapította.

Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró Szombathelyi Törvényszék 8.Mf.20.218/2014/3. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet a per főtárgya tekintetében részben megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította. Ezt meghaladóan az ítéletet helybenhagyta. Kötelezte a felperest az alperes javára másodfokú perköltség megfizetésére.

A törvényszék rögzítette, hogy a baleset, így a kár bekövetkeztének időpontjára tekintettel a jelen ügyben a régi Mt. alkalmazandó, továbbá a 2013. évi CLXXVII. törvény 54. §-a értelmében a régi Ptk. kártérítéssel összefüggő rendelkezései.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban beszerzett és aggálytalannak ítélt szakértői vélemény, továbbá a felperes előadása alapján állapította meg a hátrányokat, a házastárs tanúvallomását külön nem értékelte. Jelentőséget tulajdonított a felperes által a körme elvesztése során

elszenvedett fájdalomnak, a gyógyulási idő alatti, a kötés viselésével, annak cseréjével és az orvosi ellátás igénybevételével járó kényelmetlenségeknek, továbbá annak, hogy a keresőképtelenség időtartama alatt a felperes valamennyi olyan tevékenysége elnehezült, amelyet a jobb keze igénybevételével tudott végezni. A balesettel összefüggésben a felperesnél 1 %-ot meg nem haladó mértékű egészségkárosodás állapítható meg. A megállapításokkal a törvényszék is egyetértett azzal, hogy a felperes házastársának, mint a felperes közvetlen környezetében élő személynek az előadását is értékelni kell. A feleség előadása, miszerint a sérült területen hidegérzékenység, frontérzékenység áll fenn, életszerű. Ugyanakkor a felperesnek a keresetben, majd a perben előadott állapotára vonatkozó állításai a per során jelentős részben megdőltek.

A törvényszék a szakértői véleményből megállapította, hogy a balesettel okozati összefüggésben marandó fogyatékoság, súlyos egészségromlás nem alakult ki, pszichiátriai betegség sem állapítható meg. A szakértő véleménye az, hogy funkciókiesés, mozgáskorlátozottság a korábban sérült ujjon nem észlelhető, kimutatható idegsérülés nincs. Ezek az objektív, a fizikai vizsgálaton alapuló megállapítások. Mivel elfogadható, hogy a felperesnél az általa hivatkozott következmények (bizonyos érzészavar, kisfokú fázékonyság, zsibbadás, finom tevékenységekben zavaró hatás) fennállnak, még abban az esetben is az egészségkárosodás mértéke legfeljebb 1 %-ot meg nem haladó lehet. Ehhez képest új információval a szakértő meghallgatása sem szolgálna, tehát helyes volt az alperes ezen indítványának elutasítása.

Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítési igény elbírálásánál figyelembe veendő hátrányok és károk körét helyesen állapította meg, azonban tévedett, amikor arra a következtetésre jutott, hogy mindezek nem vagyoni kártérítésben történő marasztalásra adnak alapot. A régi Ptk. és az ahhoz kapcsolódó bírói gyakorlat irányadó a jelen ügyben is. A felperesnek nem vitásan sérült a testi épséghez és egészséghez fűződő személyhez fűződő joga, ez azonban önmagában csak a jogellenes magatartás megállapítására ad alapot. Nem vagyoni kártérítés csak akkor igényelhető alappal, ha olyan hátrány bekövetkezése bizonyított, amely indokolja a nem vagyoni kárpótlás megállapítását.

Az elsőfokú bíróság által megállapított hátrányok olyan jellegűek, amelyek vonatkozásában az új Ptk. sérelemdíj megállapítását teszi lehetővé, de ezek a hátrányok nem vagyoni kártérítési igényt nem alapoznak meg. A törvényszék figyelembe vette a házastárs által is alátámasztott felperes által hivatkozott, a szakértői vélemény által nem kizárt hátrányokat, miszerint a sérült ujj érzékenyebb hidegre, frontra, alkalmanként zsibbad. Az ez alapján a szakvélemény szerint megállapítható legfeljebb 1 % mértékű egészségkárosodás azonban nem vagyoni kártérítést nem alapoz meg. Nem igazolható ugyanis munkaképesség-csökkenés, az életminőség hátrányos megváltozása, vagy az, hogy a felperes az élet bármely

területén hátrányosabb helyzetbe került volna, mint a balesetet megelőzően.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével a leszállított keresetének megfelelő ítélet meghozatalát kérte. Hivatkozása szerint a törvényszék a helyesen megállapított tényállásból kirívóan okszerűtlen és iratellenes következtetést vont le, és megsértette az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdését, XX. cikk (1) bekezdését, a régi Ptk. 355. § (1) bekezdését, a régi Mt. 174. § (1) bekezdését, 177. § (2) bekezdését. Hivatkozása szerint a testi sérülés meggyógyulása, a keresőképtelenség idejének lejártja után is fennmaradtak a felperesnél olyan maradványtünetek, hátrányok, amelyek őt a mindennapi életében érik, ezek átmeneti jellegét nem lehet megállapítani, mert ezek a baleset óta folyamatosan fennállnak.

Az igazságügyi orvosszakértő sem vitatta, hogy bár a tényleges gyógytartam 8 napon belüli, de azzal nem egyezik meg az anatómiai és a funkcionális gyógytartam (jegyzőkönyv, 4. oldal 6. bekezdés). A felperes álláspontja szerint ezért nem csupán a tényleges 8 napos gyógytartamot lehet figyelembe venni a hátrány megállapításakor. Nem mindegy ugyanis, hogy csupán a sérülés tényét, mint az egészséghez és testi épséghez való Alaptörvényben biztosított jog megsértését, és az ebből eredő fájdalomérzetet értékelik kárként, vagy a sérülésből eredő valamennyi negatív hatást, hátrányt. A nem vagyoni kártérítés összegének megállapításánál figyelembe kell venni az alábbiakat:

- a felperest a baleset védőburkolat nélküli gépen történő munkavégzés során érte;
- a baleset következtében kórházi ellátása vált szükségessé;
- keresőképtelenné vált;
- rendszeres sebkötözésre kellett járnia;
- a sérülés a szabadidős tevékenységei ellátásában gátolta;
- bár 1 %-ot meg nem haladó, de egészségkárosodás állt elő nála;
- testi sérülésének ténye megállapítható;
- testi épséghez, egészséghez való alapjoga sérült a baleset következtében [Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdés].

A felperesnek azonkívül az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdésében foglalt egészséget, biztonságot tiszteletben tartó munkafeltételekhez való alapjoga is sérült.

Téves a másodfokú bíróság álláspontja, miszerint a személyhez fűződő jogok megsértésének igazolása önmagában csak a jogellenes magatartás megállapítására ad alapot.

A nem vagyoni kártérítés összegszerűségének megállapítása során a maradványtünetek, mint hátrányok mellett értékelni kell azt is, hogy a felperest olyan alapjogi sérelem érte, amelynek következtében nemcsak szabadidős, otthoni tevékenységei nehezültek el, de a munkavállalási lehetőségei is beszűkültek, munkavégzése elnehezült, a következmények a mindennapi életére kihatnak, mindezek a hátrányok további életére is kihatóan fiatal korában, 26 évesen érték. Ehhez képest az elsőfokú bíróság által megítélt

10.000 forintos nem vagyoni kárösszeg is csekély.

A szakértő is megállapította, hogy az egészségkárosodása legfeljebb 1 %-os, de ez nem értelmezhető akként, hogy nincsen egészségkárosodása. Ennek csekély mértéke nem jelenti, hogy egy erre irányuló nem vagyoni kártérítési követelés megalapozatlan. A felperes nem tud olyan tevékeny életet élni, mint korábban, fizikai sérelmeket is szenvedett (ujjbegye szétroncsolódott), ez vérzéssel és fájdalommal járt. A maradandó sérülés hiánya nem jelenti azt, hogy esetében nem vagyoni kárról nem lehet szó.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult. Álláspontja szerint nincs lehetőség a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére.

Az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésének megsértését a jogerős ítélet is megállapítja. Az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdésben foglalt rendelkezéseket a jogerős ítélet nem sértette meg.

Konkrétan meghatározható kár bekövetkezése nélkül nem ítélt meg nem vagyoni kártérítés. Nem vagyoni hátrányokat a felperes nem bizonyított. Szakértővel igazoltan a felperesnek mozgáskorlátozottsága, érzéskiesése nincs, mindennapi életvitelében érdemi hátrány, funkciókárosodás nem keletkezett. A munkavégzésében, szabadidős tevékenységében nem korlátozott.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében csak megjelöli a megsértett jogszabályi rendelkezéseket, érvelése során azonban nem fejti ki, hogy ez miként állapítható meg.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezések helytelen értelmezésével utasította el a nem vagyoni kártérítés iránti igényét. Részletesen kifejtette, milyen alapjoga és személyiségi joga milyen hátrányokat okozva sérült, és így fennáll a nem vagyoni kártérítés iránti igényének jogalapja. Ezért az alperes az ellenkérelmében alaptalanul hivatkozott arra, hogy a felperes felülvizsgálati kérelme a Pp. 272. § (2) bekezdésében foglalt előírásoknak nem felel meg.

A Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül.

A törvényszék az elsőfokú ítéletben rögzített, a felperes által elszenvedett baleset miatti hátrányokon túl (elsőfokú ítélet 6. oldal, utolsó bekezdés) további hátrányként értékelte a sérült ujj hidegre, frontra érzékenységét alkalmankénti zsibbadását is. Megállapította, hogy a felperest ért egészségkárosodás legfeljebb 1 % mértékű. Téves azonban azon következtetése, miszerint e hátrányok nem vagyoni kártérítési igényt nem alapoznak meg, mert nem igazolható munkaképesség-csökkenés, az életminőség hátrányos megváltozása, vagy az, hogy a felperes az élet bármely területén hátrányosabb helyzetbe került volna, mint a balesetet megelőzően.

A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kár megtérítésére irányuló igény elbírálásakor azt kell értékelni, hogy a sérelem hozzávetőleges ellentételezésére milyen mértékű vagyoni szolgáltatás nyújt körülbelül egyenértékű másnemű kompenzációt a nehezített életvitelhez képest [BH.1993.127., 34/1992. (VI.1.) AB határozat]. Ennek során a nem vagyoni kártérítés összege meghatározásakor figyelemmel kell lenni egyrészt a káronszerzés tilalmára, a kellő mértéktartás elvén alapuló bírói gyakorlatra, másrészt a sérelem által előállt konkrét, egyedileg megállapítható hátrányokra és azok súlyára az Mt. 177. § (2) bekezdése helyes értelmezése szerint.

Az eljáró bíróságok helyesen állapították meg, hogy a munkahelyen bekövetkezett baleset folytán a felperesnek sérült a testi épséghez, egészséghez fűződő alapjoga [Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdés]. Ez a sérelem a Ptk. 76. §-a, 84. § (1) bekezdés e) pontja, az Mt. 174. § (1) bekezdése, 177. § (2) bekezdése alapján nem vagyoni kárigényt alapozhat meg.

A nem vagyoni kár az emberi személyiség értékminőségének csökkenése. Ez a csökkenés akkor állapítható meg, ha a személyiséget jellemző helyzet kedvezőtlenebbül - a korábbihoz képest hátrányosan - megváltozik. A baleset következményeként a felperest ért hátrányként az elsőfokú bíróság által rögzítettek (a felperes által körme elvesztése során elszenvedett fájdalom; a gyógyulási idő alatt a kötés viselésével, annak cseréjével, és az orvosi ellátás igénybevételével járó kényelmetlenségek; a keresőképtelenség időtartama alatt jobb kéz igénybevételével végzendő tevékenységek elnehezülése) mellett rögzítette még a sérült ujj frontra, hidegre érzékenységét, alkalmankénti zsibbadását, a legfeljebb 1 % mértékű egészségkárosodást. Ezen tényleges hátrányok felmerülése nem vagyoni kárigényt alapoz meg a fentiek szerint.

A hátrány nagysága nem a nem vagyoni kártérítés jogalapja, hanem annak mértéke körében értékelendő. Ezért a törvényszék alappal nem hivatkozhatott a munkaképesség-csökkenés hiányára, de arra sem, hogy a felperes életminősége hátrányosan nem változott meg. Ez utóbbi megállapítás valótlan, az elsőfokú ítéletben rögzített, a felperest a gyógyulási idő alatt ért hátrányokra tekintettel. A felperes által a felgyógyulásig elszenvedett hátrányokkal, valamint az azóta is fennálló tünetekkel és az 1 %-os mértékű egészségkárosodás okozta hátrányokkal arányban állónak a Kúria 50.000 forint nem vagyoni kártérítést talált megállapíthatónak. Emiatt a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet megváltoztatva a nem vagyoni kártérítés összegét ezen összegre felemelte (Pp.274.§ (4) bekezdés).

Az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdésében foglalt az egészséget, biztonságot tiszteletben tartó munkafeltételekhez fűződő jogosultságot a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény szabályai biztosítják, és ezeken keresztül értékelhető ezen alaptörvényi rendelkezés megtartottsága. Jelen ügyben a

munkavédelmi szabályokat figyelembe vették, az alperes a baleset bekövetkezésében a felelősségét elismerte (irat). A felperes egészséghez és testi épséghez fűződő személyiségi jogi sérelmét a Kúria a fentiek szerint értékelte.

A felperes első fokon túlnyomórészt pervesztes lett (650.000 forint kereseti nem vagyoni kártérítési igényére tekintettel), ezért a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján -figyelemmel a (2) bekezdésben foglaltakra is- kötelezte a Kúria a felperest az alperes elsőfokú perköltsége viselésére.

Másodfokon és a felülvizsgálati eljárásban a felek költségeiket maguk viselik a pernyertesség-pervesztesség arányának azonosságára tekintettel [Pp. 81. § (1) bekezdés].

A 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján köteles pervesztessége arányában az alperes az együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére, melynek összegét a Kúria az Itv. 39. § (1) bekezdése, 46. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján a minimális eljárási illeték összegében (15.000 + 15.000 + 50.000 forint) állapította meg.

A részben pervesztes felperes által fizetendő kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket és az első fokon előlegezett szakértői díjat a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2015. április 1.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Nné

tisztviselő